

MATO MOJAŠ
Dubrovnik

Jugoslavenski iseljenici u Argentini

U prošlom stoljeću i početkom ovog stoljeća uslijed nesređenih gospodarskih prilika, pomanjkanja industrije i javnih radova, cijepanja seljačkih posjeda prenapučenošću stanovništva, otkupljivanja posjeda u Hrvatskoj, Slavoniji i stvaranja bezemljaša, uslijed pomanjkanja zakona za zaštitu seljaka i radnika, koji su upadajući u sve veće dugove ostajali bez imovine i mogućih sredstava za život, a pogotovo kupujući na dug parcelirane veleposjede koje nijesu mogli otplatiti u utvrđenim kratkim rokovima itd. ogromni broj naših seljaka dolazio je u položaj iz kojega se je teško mogao izvući, pa mu i nije preostajalo drugo nego otići u svijet tražiti posla da bi tako mogao otplatiti dugove i osigurati sebi i svojim skromni život. I tako već u početku prošlog stoljeća počelo je iseljavanje koje je zahvaćalo sve većeg maha i došlo do izražaja najviše u drugoj polovici 19. i početkom ovog stoljeća, a pogotovo od 1880. do 1914. godine, te u prvoj deceniji poslije prvog svjetskog rata. Putovalo se najviše u Sjevernu i Južnu Ameriku putnicama preko iseljeničkih poslovnica, a mnogo ih je ilegalno prešlo ocean raznim brodovima. Iseljavanje i život iseljenika u Sjevernoj Americi bio je skopčan s većim poteškoćama i stradanjima u industriji i na teškim poslovima i radovima u šumama, rudnicima i gradilištima. Za razliku od Sjeverne Amerike iseljenici u Južnoj Americi, osobito u Argentini proživljavali su manja stradanja i nije ih zbog bolesti i nesretnih slučajeva stradavalo kao u gradovima i na prostranstvima Sjeverne Amerike. Tome ima više razloga. Jedan je što je Argentina agrarna zemlja koja je trebala mnogo radne snage. Budući da je u Argentini ljeto, kad je kod nas zima, to je privlačilo mnoge iseljenike da idu na sezonske radove od kojih se veći broj nosilje žetve s ušteđevinom vraćao u Stari kraj. Prvi iseljenici većinom su i odlazili s namjerom da što zarade i da se povrate, te isplatom dugova i podmirivanjem osnovnih potreba da nastave životom radeći u svom kraju nadajući se u bolje dane. Neki su i ostajali osobito iz domaćinstava s više članova porodice i kojima nije bilo života u svom kraju. Kasnije ostajanje u novoj domovini bilo je sve veće i brojnije, pa su se stvarale i razvijale naše iseljeničke kolonije.

Masovnije iseljavanje u Argentinu nastajalo je i zbog toga što su radovi u toj zemlji većinom vanjski, te nijesu za zdravlje i sigurnost pogibeljni. Poslovi su zemljoradnički koji odgovaraju našim iseljenicima i koji su im poznati. Na tim poslovima sticali su iskustvo, pa su ga mnogi prenijeli povratkom u svoj kraj.

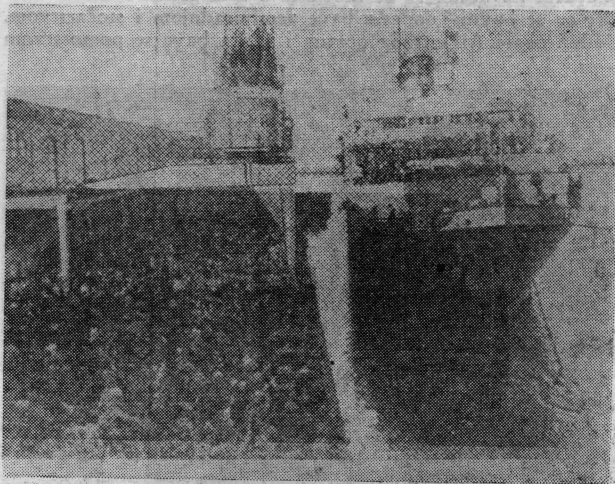
Iseljenici iseljavajući u Argentinu nijesu imali nepravilnosti s kojima su se mnogi naši iseljenici susretali u Sjevernoj Americi. U Argentini iseljenicima se bilo lakše snaći, nijesu padali u ruke bezdušnim agentima, niti trebali tražiti i čekati na rad. Čim su iseljenici stigli brodom na tlo Argentine o njima se brinuo ured argentinske vlade koji ih je upućivao na rad, a ukoliko se nije našao odmah posao ured se brinuo za njihovo uzdržavanje sve do dana stupanja na posao. Kad je brod došao u luku još prije pristajanja došli bi na brod izaslanici vlade s tumačem koji bi potvrdili ispravu, po kojima bi od tog časa svaki imao pravo na besplatno dopremanje prtljage, besplatan stan i hranu u narodnom doseljeničkom domu za pet dana, besplatno upućivanje i posredovanje za stupanje na rad, besplatna putovanja željeznicom u unutrašnjost zemlje ili brodom do mjesta, ili najbližeg odredišta, gdje će se zaposliti. Pored toga na ovaj način dospjeli iseljenici imali su besplatnu liječničku pomoć i lijekove. To su bili veliki uslovi za iseljenike koje je pružala Argentina i time prednjačila pred drugim državama. Zbog tih povoljnih i za iseljenike osiguranih uvjeta navodilo je masovno naše iseljenike u tu zemlju. Mnogi su iseljenici dolazili na već osigurani posao putem održavanja pismenih veza sa svojim prijateljima i znancima. Braća Mihanović imali su velike posjede, trgovine i brodove, pa su većinom pri-

mali na posao svoje zemljake iz stonskog i dubrovačkog područja i bili su glavni punkt preko kojeg je dolazio i odlazio velik broj naših iseljenika.

Argentina je po veličini druga zemlja u Južnoj Americi, vrlo prostrana, gotovo sasvim ravna, zvana Pampa, ili ocean zemlja, kako je nazvao De Amicis kad je pohodio Argentinu. Nalazi se na jugoistočnom dijelu Južne Amerike. Duga je od sjevera na jug 3330,6 kilometara, a najveća širina od Anda do Atlantskog oceana iznosi 1400 km. Obuhvata površinu od 2,778.412 kvadratnih kilometara. Od cjelokupne površine zemlje obuhvaćaju pašnjaci 41%, šume 32%, obrađeno zemljište 11% a ostalo je neplodno tlo. Od obradive površine zasijano je 8%, a u Pampama samo jedna četvrtina površine zemlje. Zemljište je vrlo plodno s površinskim slojem crnice od pola metra, a na nekim područjima i do metar dubine. Zbog toga su visoki prinosi pšenice, žita i kukuruza. Žetveni prinos iznosi 800 do 900 kg po hektaru. Za naše zemljake ova zemlja pružala je pogodne uslove za rad, pa su stvarali postepeno gospodarstva često i na udaljenijim prostranstvima na stotine kilometara od grada ili kakvog centra. Mnogi su odlazeći nepismeni i prihvaćajući se poljoprivrednih radova na udaljenim mjestima od centra i nadalje ostajali neprosvećeni na svojim stalnim boravištima zanimajući se obradom zemlje.

Budući je Pampa nepregledna ravnica bez kamena u početku, dok još nije bilo razgranate mreže željezničkih pruga, glavne saobraćajnice bili su putovi i ceste građene bez čvrste podloge i za vrijeme kiša pretvarale su se u pravu kaljužu, što je zadavalo mnogo poteškoća prometu. Saobraćalo se kolima i konjima. Izgradnjom željezničkih pruga stvarao se život, poboljšavali su se i unapređivali uslovi saobraćaja i prenošenja poljoprivrednih proizvoda na ovom ogromnom prostranstvu. Uzduž obale duge oko 2500 km koju oplakuje Atlantski ocean postepeno su se nanizala naselja koja su okupljala naše iseljenike ili su im oni prvi dali utemeljenje i početak života.

Argentina nema ugljena i željeza za razvitak industrije ali ima bogatu i plodnu zemlju koja dava ogromne godišnje prihode u poljoprivrednim proizvodima. Za što šire iskorišćavanje i obrađivanje ove zemlje nedostajala joj je radna snaga koju je Argentina rado primala iz Evrope i pomagala doseljenicima dok su se snašli i prihvatili rabote. Kasnije počela se razvijati prehrambena industrija u kojoj su našli za-

Ispračaj broda »Partizanke« u Buenos Airesu
Ispračaju prisustvovalo 15.000 jugoslavenskih iseljenika

poslenje mnogi naši iseljenici. Razvoj poljoprivrede i stočarstva uslovio je ekonomski napredak zemlje, osobito razvitek brodarstva i trgovine. Stvarala su se gradovi i odgovarajuća laka industrija koja je pobudila život u naseljima i omogućavala unapređenje života u velikim centrima. Povoljni klimatski uvjeti, jer osim nekih dijelova koji imaju toplu klimu, čitava teritorija Argentine nalazi se u umjerenom pojasu, utjecali su na razvoj stočarstva i poljoprivrede. Stoka u toku čitave godine može da se zadržava na pašnjacima. Oko 95 milijuna hektara zemlje ima povoljne uslove za pašu. Na početku Španjolci su najprije doveli konje, a 1553. godine goveda, koja su se u to doba uzgajala najviše zbog kože. Danas u Argentini uzgaja se oko 55 milijuna ovaca. Na velikim farmama koje obuhvataju od sto do tristo hektara pašnjaka uzgaja se pedeset do sto hiljada ovaca. Na sjeverozapadnim brdovitim predjelima uzgaja se oko pet milijuna koza. Prerađivanje mesa vrši se u tvornicama i hladionicama. Smrznuuto meso se izvozi. Kapacitet hladionica u Buenos Airesu iznosi dnevno 5.000 goveda ili 10.000 ovaca.

Naseljavanjem Evropljana domaće indijansko stanovništvo sve je više opadalo. Zadržavalo se samo u udaljenim krajevima Patagonije na Ognjenoj Zemlji, na Gran Chacu i u Andama. Ima ih danas oko 30.000.

Prvi naši iseljenici počeli su dolaziti i naseljavati se u Argentini početkom prošlog stoljeća, a masovnije dolazili su u drugoj polovici prošlog stoljeća, osobito 1882, 1896., zatim od 1900. do 1914. godine, i u periodu od 1922. do 1940. godine. Većinom potječu iz pasivnih krajeva Jugoslavije — iz Dalmacije, Hrvatskog Primorja, Hercegovine, Crne Gore i Slovenije. Bili su najviše seljaci, radnici, pomorci i ribari. Većinom su se zapošljavali na farmama radeći od mraka do mraka, ili na brodovima riječne plovidbe kao mornari ploveci često i po nezdramim močvarnim područjima rijeka Rio de la Plata, Parana i Uruguay. Neki su od njih uspjeli vremenom postati kormilar, piloti, kapetani i brodovlasnici, a mnogi uzimajući zemlju u najam postali su samostalni poljoprivrednici, a neki i farmeri. Svojim neumornim radom pridonijeli su mnogo za napredak i podizanje ekonomskog života Argentine, kao i za razvoj privrednog života uopće. Naročito se ističu osnivači trgovačke mornarice Miho i Nikola Mihaović porijeklom iz Dola kod Stona. Jugoslavenski iseljenici podigli su poljoprivredu Argentine u kojoj je zaposleno oko 50% naših iseljenika. Na hiljade hektara zemlje prostranih Pampa priveli su kulturi naši iseljenici. Podigli su prve pamučne plantaže u Chaco i proizvodnja pamuka danas predstavlja važnu privrednu granu. Također Jugoslaveni su prvi naseljavali prostranstva Patagonije gdje su uzgajali sitnu stoku, osobito ovce koje daju kvalitetnu vunu poznatu na svjetskom tržištu. Oko Rio Negra prvi su Jugoslaveni počeli uzgajati voće i podizati vinograde, te proizvoditi kvalitetna vina koja su bila mnogo tražena. Na petrolejskim izvorima u Comodoro Rivadavia bili su prvi radnici radeći na postrojenjima. Neki su se zapošljavali i u kamenolomima gdje su ostajali stalno na poslu u Loma Negro i Olavaria. Različitih su bili zanimanja širom Argentine, a što je zavisilo i od područja na kojim su se nalazili. U Patagoniji i Chacu najviše su se bavili i danas se bave zemljoradnjom i stočarstvom. Uzduž obale Atlantskog oceana i rijeka bave se pomorstvom

i ribarstvom. Ima ih zaposlenih i u rudnicima, trgovinama, raznim poduzećima i tvornicama. Dosta ih je obrtnika, posjednika i namještenika. Pored udjela u razvoju privrednog i ekonomskog života naši su iseljenici dali doprinos razvoju nauke i kulture. Jedan muzej u la Plata nosi ime Ivan Vučetić koji je pronalazač daktiloskopije. Josip Kragljević čitavog života istraživao je južne krajeve Argentine i ostao na glasu kao značajan paleontolog. I mnogi drugi Jugoslaveni istakli su se na naučnom polju, u novinarstvu, arhitekturi, te zauzeli važna mjesta u državnom i društvenom životu Argentine. Potomci naših iseljenika završavajući škole postajali su liječnici, profesori i razni stručnjaci, te se opredjeljivali u razna zvanja i zanimanja. Jedna naseobina i željeznička stanica nosi ime majora Buratovića koji je prvi postavio telegrafsku liniju između Buenos Airesa i Rosarija, najveća dva grada Argentine.

U Argentini ima oko 160.000 naših iseljenika, od kojih Hrvata 120.000, Slovena 20.000, Crnogoraca, Makedonaca i Srba oko 20.000. Prva naselja nastala su u Buenos Airesu kojeg su osnovali naši iseljenici pomorci 1850. godine, a nešto kasnije naselje La Plata i Rosario. Danas žive u 300 naselja i gradova širom Argentine. Najviše ih živi u provinciji Buenos Aires oko 50.000, a u gradu i okolici 30.000, u Santa Fe oko 50.000 (u Rosariu i okolici oko 10.000) i u Chacu oko 10.000. Veće iseljeničke kolonije postoje u gradovima: Cordoba, La Plata, Parana, Acebal, Chovet, Arriba, Pena, Santa Gruz, Gallegos i Bahía Blanca. U Avanaleda i Dock Sudu ima ih oko 5000, u Comodoro Rivadavia 1500.

Čim su se počela stvarati i manja iseljenička naselja pa i na područjima gdje su u prvo vrijeme živjele i manje iseljeničke skupine održavala se povezanost i društveni život. Međusobno izmjenjivanje mišljenja i isticanje svojih prilika, te u društvu se sastajući i zaboravljajući svoje brige, ako i za kratko vrijeme, dovodilo ih je do svježine, nekog olakšanja, poticaja u borbi za život, a veze s rodbinom i Starim krajem davali su im nadu i ohrabrenje u budućnost i bolje dane. U mislima na rodni kraj, na svoje najbliže, ispunjalo im je časove odmora, ali u društvu zemljaka odražavala se i snaga da zajednički mogu više postići u slučaju kakve nezgode i oskudice. To zblžavanje jedan drugome mnogo je značilo u razvoju društvenog života i razvoja naših iseljeničkih kolonija. Ako se zađe u historiju iseljeničkog života u Argentini onda vidimo da je već 1878. godine u Buenos Airesu osnovano prvo naše iseljeničko potporno društvo koje je 5. studenoga 1882. dobilo naziv *Društvo slavenske uzajamne pomoći*. Tokom vremena osnivala su se razna druga pripomoćna, kulturna, prosvjetna i sportska društva od kojih su se neka održala i do danas, te uspješno djeluju i rade. Iseljenici su sami prikupljali sredstva i davali za unapređenje svojih društava. Gradili su zgrade za društveno-zabavni život i kulturne domove. U Buenos Airesu podignut je Jugoslavenski dom i mnogi domovi u drugim mjestima. U svakom mjestu gdje su naše kolonije postojale su i postoje društva i organizacije različitih naziva: Jugoslavenski klub, Jugoslavenski sokol, Slovensko društvo »Ivan Cankar« itd. Vrlo napredna iseljenička organizacija je *Demokratski klub* na Dock Sudu (u Buenos Airesu) osnovan 1937. i *Jugoslavensko argentinsko kulturno društvo* na Boki koje je osnovano 1936. godine. Rad ovih organizacija naročito je dolazio do izražaja u stvaranju zabavnog i kulturnog života, u njegovanju narodnih običaja i tradicija i u razvijanju ljubavi prema staroj domovini i našim narodima.

U toku historije iseljeničkih kolonija od 1883. do 1953. pokrenuli su naši iseljenici preko 50 raznih novina i časopisa. Najveći broj novina i časopisa izlazio je u Buenos Airesu, a prvi list *Iskra slavjanske slobode* počeo je izlaziti 1. ožujka 1883. U Buenos Airesu izlazile su i novine *Jadran* (1915 — 1925) glasilo Jugoslavenske narodne obrane. List je izlazio na 16 strana, dva puta sedmično. List *Jugoslavija* izlazio je od 1925. do 1932., *Argentinske novine* od 1914. do 1935., *Jugoslavenski iseljenički vjesnik* (1944 — 1953) organ udruženja Slobodna Jugoslavija. U Rosariu izlazila je *Materinska riječ* (1908 — 1910) i *Zajednica* (1910 — 1937).

Za vrijeme prvog svjetskog rata u Buenos Airesu osnovan je ogranak »*Jadran*« centar Jugoslavenske narodne obrane za južni Atlantik. Ogranaci Jugoslavenske narodne obrane odigrali su značajnu ulogu u propagandi i pružanju podrške Jugoslavenskom odboru u Londonu i raznovrsne pomoći našim narodima za oslobođenje i stvaranje zajedničke slobodne domovine. Ova organizacija prestala je s radom poslije prvog

Jugoslavenski tamburaški zbor »Zagreb«
u Rosario — Argentina

svjetskog rata, ali je obnovljena uoči potpisivanja trojnog pakta sa strane vlade Cvjetković—Maček i odmah protestirala protiv potpisivanja pakta. Daljnje djelovanje organizacije u Argentini nije dolazilo do izražaja, kao što je to bilo za vrijeme prvog svjetskog rata, zbog neprijateljske propagande koja je prikrivala pravu istinu o narodnooslobodilačkoj borbi. Ali čim se saznala prava istina o borbi naših naroda za slobodu pod rukovodstvom Maršala Tita razvila se široka zainteresiranost i želja da se sve snage stave na raspoloženje u pružanju pomoći narodnooslobodilačkoj borbi i narodima Jugoslavije. Od 1941. do 1945. djelovao je Centralni odbor za pomoć Jugoslaviji. U tim danima dolazi do sazivanja *Prvog jugoslavenskog kongresa u Južnoj Americi* u Montevideu kojemu su prisustvovali delegati raznih iseljeničkih društava i organizacija Argentine, Uruguya i Chilea. Na Kongresu govorili su delegati rodoljubivim osjećajima i zanosom. Redale su se vatrene riječi za moralnu i materijalnu pomoć narodnooslobodilačkoj borbi. Pozdravljena je narodnooslobodilačka borba, a osuđen je izdajnički rad Draže Mihajlovića. Poslije Kongresa, a njegovim smjernicama dolazi do osnivanja organizacije *Slobodna Jugoslavija* 1944. godine, koja je razvila široku aktivnost obavještavanja iseljenika i javnosti o uspjesima NOB-e i provodila akcije sakupljanja novca i materijala za pomoć narodima u staroj domovini za slobodu. Ova akcija nastavljena je i poslije rata i pomoć je upućivana u Stari kraj za obnovu zemlje. Te akcije naročito su pojačane osnivanjem *Komisije za koordinaciju pomoći Jugoslaviji* koja je osnovana nastojanjem organizacije Slobodna Jugoslavija 3. ožujka 1945. Komisija je uspješno radila i povezivala naše iseljenike tako da je za vrijeme njenog djelovanja upućeno u Jugoslaviju razne robe, lijekova, obuće i raznog drugog materijala u vrijednosti od 4 milijuna pesosa. Komisija je povezivala rad raznih organizacija u Argentini za upućivanje pomoći. Radom raznih rodoljubivih organizacija i organizacije Slobodna Jugoslavija dolazi do sazivanja *Kontinentalnog kongresa jugoslavenskih iseljenika* koji se održao 24., 25. i 26. svibnja 1946. u Buenos Airesu. Na Kongresu je prisustvovalo 168 delegata iz Argentine, Chilea, Uruguya, Brazila, Perua, Bolivije, Meksika i Kube. Na ovom Kongresu je isticana potreba aktivnijeg rada za pomoć jugoslavenskim narodima za obnovu domovine i stvaranje materijalne baze za njen razvoj i ekonomski procvat. Poslije patriotskih govora delegata dolazi do zaključka da se osnuje *Kontrolna komisija* za vezu i pomoć Jugoslaviji.

Nakon godinu dana na skupštini jugoslavenskih iseljenika, kojoj je prisustvovalo 200 delegata, isticano je da se svim akcijama za pomoć Jugoslaviji rukovodi jedinstveno. Govorili su predstavnici iseljeničkih društava. U ime Saveza jugoslavenske omladine u Argentini govorila je Vera Leban, a Sinković u ime udruženja »Bratstvo« iz Montevidea. Na skupštini je došlo do izražaja jedinstvo i sloga naših iseljenika. Manifestiralo se bratstvu i jedinstvu, novoj Jugoslaviji i Maršalu Titu, uz veliko oduševljenje. Na skupštini je osnovan *Centralni savjet jugoslavenskih iseljenika* u Argentini kojega su sačinjavali predstavnici svih jugoslavenskih iseljeničkih organizacija. Savjet je dobio nove lijepo uređene prostorije u kojim je bilo sjedište skoro svih naših iseljeničkih udruženja u Buenos Airesu — Slobodne Jugoslavije, Komisije za koordinaciju pomoći Jugoslaviji, Saveza jugoslavenske iseljeničke omladine, Slovenskog svijeta, Trgovskog udruženja, Redakcije i administracije jugoslavenskog iseljeničkog vjesnika.

Prigodom svečanog otvaranja novih prostorija Narodna omladina Jugoslavije poslala je na dar jugoslavenskoj omladini u Argentini lijepu plaketu koja je prigodom svečanosti predata Borisu Kosutu sekretaru Jugoslavenske omladine u Argentini.

Prilikom dolaska našeg broda »Partizanke« u Buenos Aires, kojom se povraćala u domovinu druga grupa naših iseljenika, priređen je svečani doček. Za vrijeme boravka »Partizanke« na hiljade iseljenika došlo je vidjeti brod. Također i na ispraćaj broda dolazili su iseljenici ne samo iz Buenos Airesa nego i iz udaljenih mjesta Argentine. Došli su ispratiti brod i svoje zemljake koji se vraćaju u slobodnu staru domovinu. Tom prigodom iseljenički »Vjesnik« pisao je: »Ogromna masa od 15.000 Jugoslavena predstavlja plebiscit jugoslavenskih iseljenika u Argentini za novu Jugoslaviju.«

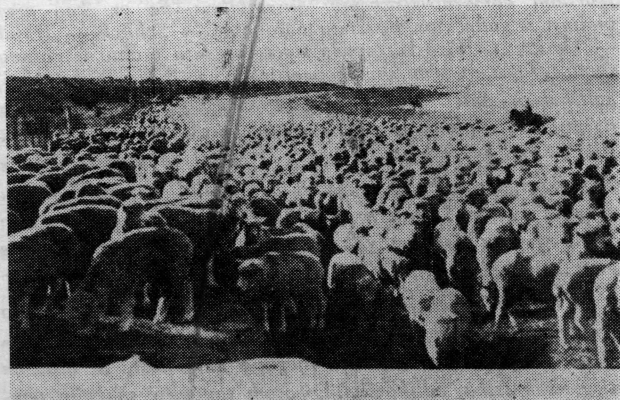
Centralni Savjet jugoslavenskih iseljenika u Argentini darovao je brodu lijepu zastavu koja je nabavljena od strane iseljenika i darovana u ime našeg iseljeničtva. Zastavu je predao predsjednik Centralnog savjeta Jugoslavena Rude Miku-

lić, a prije predaje zastave naš iseljenik Ivan Sasunić je pored ostaloga rekao: »... »Partizanka« a to je djevojčica - kurir, stara majka, mlada djevojka to je simbol junaštva, samoprijedora, požrtvovnosti, odlučnosti, nade u budućnost i slobodu jugoslavenske žene.

Svaki naš iseljenik nosi duboko u srcu lik partizanke lik žene udarnice, koja danas svojim radnim elanom i požrtvovnošću služi kao primjer u izgradnji bolje budućnosti nove napredne Titove Jugoslavije.

Iz svih ovih osjećaja nas iseljenika u Argentini, donesena je odluka da bi vam kao uspomenu poklonili našu divnu i slavom ovjenčanu trobojnicu, simbol FNRJ, vjerujući da ćete biti njeni vjerni čuvari, jer ste za stvaranje iste i krv prolijevali.«

Savjet je uspješno djelovao ne samo u pogledu organizacije, poticaja i koordinacije s organizacijama o upućivanju što izrazitije pomoći Jugoslaviji nego je radio i na stvaranju kulturnog života među iseljenicima, te pomogao razvoj kulturnih i društvenih ustanova. Izabrana je uprava na čelu s predsjednikom Mikulić Radom i tajnikom Zanetić Petrom. Savjet je bio član Slavenkog saveza koji je prestao radom 25. travnja 1949. godine. Iseljeničke organizacije su nastavile s aktivnošću izražavajući svoju nacionalnu kulturu i održavajući veze s Jugoslavijom. Iseljenici su u okviru raznih organizacija ispoljavali ljubav prema Starom kraju, novoj Jugoslaviji i isticali istinu o životu i stvarnosti u oslobođenoj njihovoj staroj domovini. Pomoć je stizala, veze su se održavale, dolazili su mnogi u posjet rodbini i svome kraju, pa su imali vremena da vide i da se upoznaju sa životnim prilikama i dostignućima, imali su mogućnosti da se porazgovaraju i ispričaju o prošlosti i sadašnjim zbivanjima, te da se povrate zadovoljni s lijepim sjećanjima i uspomenu na novu domovinu.

Stada ovaca na farmi Južne Amerike

Ne teku suze

Ne teku suze radi oblaka crnih
Niti čovjek puši da oblake stvara
Svaka je suza gorčina talasa burnih
A cigara zaborav na licu splavara
Ne ječi zvono zbog svadbenog puta
Dok bijesna oluja drveće obara
Svako je zvono pjesma grobara kruta
A oluja grčevi po tijelu splavara
Ne plače majka što rijeke burno teku
Što pred njenim licem nestaje zgrada stara
Niti plače dok kamenje skeriva postelju meku
Majka plače zbog sina splavara
Ne nosi žena crno rad' crnoga dana
Niti krije jecaj i suzu što lice šara
Svaka je crmina oznaka teških rana
Žena nosi crno zbog muža splavara
Ne teku suze radi oblaka crnih
Niti ječi zvono zbog svadbenog puta
Svaka je suza gorčina talasa burnih
A zvono samrtna pjesma grobara kruta

Stanislav BAŠIĆ, Bileća